

Kodu keset mõisa – romantikast tulvil Tori rüütlimõis Järvamaal

Kui hing ihkab suuremas koguses mõisaromantikat, õdusat atmosfääri, privaatset olemist ja südamlikku pererahvast, on aeg võtta sõidusuund Tori mõisa. Mitte Pärnumaa Torisse, vaid otse Eesti südamesse – Järvamaale!

Türi külje all asuv [Tori mõis](#) ootab end avastama kõiki ajalugu ja mõisamiljööd armastavaid külalisi. Kui oled oma tulekust eelnevalt teada andnud, tervitavad sind kaunilt sepistatud aiavärvavas vitaalne **mõisahärra Peeter Särg** ja tema lustakas kaasa **Tiina**. Neile sekundeerivad värava kõrval asuvast tallist nõudliku hinnatusega ratsutamisevõimalust lunivad Tori hobused. Paremaid hobuseid polevat peremees Peetri sõnul olemaski! Aastakümneid ratsutamisega tegelenud mõisahärra teab, mida räägib, ja teda tasub uskuda. Rootsist kasvanud ja arhitektiks õppinud Peeter leidis tee Torisse pärast Eesti taasiseseisvumist, mil tema tollase kodulinna sõpruslinnaks sai Türi. Osaledes erinevates projektides ja suurest soovist Eesti arengule kaasa aidata, idanes temas pikkamisi kindel soov taastada siin mõni ajahõlma vajunud mõis ja luua Eestisse oma kodu.

Tori mõis on küll pärit 1474. aastast, kuid oma tänapäevase välimuse sai ta 19. sajandi II poolel. Räsitud olekus rüütlimõisa omandas pererahvas paarkümmend aastat tagasi. Sügavast austusest mõisa ajaloo ning armastusest Eestimaa vastu taastati mõisa järk-järgult. Lisaks härrastemajale korrastati ka iidne mõisapark, rajati tiik ja teerajad ning harjutusväljak hobustele. Iga detail ja tegevus mõisaaias on hoolikalt läbi mõeldud ja pakub silmailu. Olgu selleks siis maja ees kõrgustesse pürgiv lakkav hortensiapõõsas, pargikeskkonda sobivalt paigutatud romantiline aiamööbel või hubaselt 19. sajandi alguse stiilis sisustatud mõisahoone ise.

Siirast hoolimist ja armastust õhkub ka Tiina ja Peetri omavahelisest sõbralikust aasimisest ja viisist, kuidas nad üksteisele silma vaatavad ning ütlemisi täiendavad. Nad ei nimeta oma mõisa viie täрни luksushotelliks, mida ta vabalt võiks olla, vaid Bed & Breakfast tüüpi kodumajutuseks. See tähendab seda, et lisaks võimalusele puhata peamaja romantilises mõisatoas, saad hommikul nautida ka pererahva endi poolt pakutatavat hommikusööki. Tulevikus lisanduvat ehk kahele B-tähelga rahvusvahelisele lühendile ka kolmas, sõna box. See tähendaks seda, et siia tulles on võimalik treileriga kaasa võtta ka oma hobune. Suurepärase harjutusväljak on juba olemas. Pererahva sõnul on selline reisimise viis ja majutuskoha tüüp populaarne Saksamaal ja huvilisi leiduks siingi.

Praegu on mõisa peahoones ja selle eraldi sissepääsuga tiivas asuvas viies üliromantilises toas ööbimisvõimalus loodud kümnele inimesele. Lisaks asuvad peamajas ka kaks saali. Hommikusöögisaal, mille seintel kümned ja kümned raamitud tänukirjad pererahvale panuse eest valla ja [Türi kiriku](#) tegemistesse ning suur saal. Suures saalis, mis mahutab seminarideks, kontsertideks ja muudeks pidulikumateks üritusteks kuni 50 inimest, eksponeeritakse uhkusega 19. sajandi tunnustatud baltisaksa kunstniku **August Georg Wilhelm Pezoldi altarimaale**. Kuuldavasti käis hinnatud kunstnik suvitamas just siin Tori mõisas ning arvatavasti on need unikaalsed Türi kiriku maalid, “Kolgata” ja “Püha õhtusöömaeg” (1856), just siin maalitud. Eriliseks teeb nimetatud maalid ka see, et need on peamiselt portree- ja olustikumaale teinud kunstniku ühed vähestest religioossetest töödest.

Ajalugu tulvil on ka Peetri poolt loodud väikene koduloomuuseum tallihoone ühes tiivas, kuhu on kokku kogutud esemed, raamatud ja dokumendid tema perekonna põgenemisest läände 1940ndatel ja ka hilisemast tegevusest Rootsis. Ühtlasi leiab siit terve raamatukogu jagu eestikeelset väärtkirjandust, mis kirjastatud sügaval nõukogude ajal piiri taga.

Tori mõisa tasub avastama tulla, sest huvitavaid vestlustemasid jagub pererahvaga teetassi juures jutustamiseks tundideks, et mitte öelda päevadeks!